

Februaari 2025

KALAALLIT NUNAANNI MEEQQANUT MAALAAARUTEQARFISSAQ

FN-ip meeqqanut isumaqatigiissutaat malillugu meeqqat tusaaneqarnissaminnut aammalu taakkununnga naleqqussakkamik maalaarfissaqarnissaminnut pisinnaatitaaffeqarput. FN-ip meeqqanut ataatsimiititaliaata innersuussutigaa nunat ilaasortaasut meeqqanut toqqaannaq meeqqanullu naleqquttumik maalaaruteqarfissaqarnissaat. Kalaallit Nunaanni maalaarfissamik taamak ittumik amigaateqartoqarpoq, tamannalu isumaqarpoq pisinnaatitaaffiit tamakkiisumik ataqqineqanngitsut. Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit sullissivittut allatut MIO meeqqat ataasiakkaat maalaarutaannik suliaqarsinnaatitaanngilaq. Meeqqanut maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsinikkut Kalaallit Nunaata nunat tamalaat akornanni meeqqat inatsisitigut inissisimanerannut pitsanngorsaanissaminnut pisussaaffimmik naammassinninnerissavaa.

MAALAARFISSAMIK PISARIAQARTITSINERUJUSSUAQ

Kalaallit unaanni meeqqat toqqaannartumik meeqqanullu naleqquttumik maalaarfissaqannginnerat peqqutaalluni, meeqqat pisinnaatitaaffimminnik unioqqutitsiffigineqartut pitsaanngitsumik inissisimapput. Maalaarfiusinnaasutut periarfissaasut meeqqanut naleqqutinngillat, pisariupput meeqqallu isiginnittaasiat aallaavigalugu tikikkuminaattuullutik. Meeqqat amerlasuut naluaat sumut qanorlu maalaaruteqarsinnaanerlutik, tamatumalu kinguneraa naapertuilluannngitsumik inissisimalerneq. Meeqqat MIO-mut Inatsisartulluunniit Ombudsmandiannut saaffiginnissinnaapput, MIO-li ataatsimut isiginnittumik taamaallaat oqaaseqarsinnaatitaavoq, suliallu ataasiakkaat isummerfigisinnaanagit,

Ombudsmandilu taamaallaat suliaq tigusinnaasarpaa allaffissornikkut maalaaruteqarfissat tamakkerlugit maalaarfigineqareertillugit. Tamanna isumaqarpoq meerarpassuit suliap aallartinneranit ikitsuinnaat ikiorneqartartut, tamannalu peqqutaalluni meeqqat ataasiakkaat pisinnaatitaaffiisa illersorneqarnissaannut killiliisoq. MIO-p ukiorpassuarni sulinermini maalaarfissami pisariaqartitsineq taakkartortareepaa, tamannalu aamma systemimiit meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqarnikuusut naqissusernikuuat. Kalaallit Nunaata FN-ip meeqqat pillugit isumaqatigiissutaanik naammassinninnissaanut maalaaruteqartarfeqalernissaq alloriarfissaavoq pingaarutilik.

FN-IP INNERSUUSSUTAI

FN-ip meeqqanut isumaqatigiissutaani meeqqat tusaaneqarnissaminnut maalaaruteqarsinnaanissaminnullu periarfissaqarnissaat aalajangersarneqarpoq:

Artikel 12-imi meeqqat imminerminnut attuumassusilinnut tamanut isummerinnaatitaanerat peqataatinneqarnissaallu naqissuserneqarpoq.

Artikel 3-mi meeqqanut pitsaanerpaat soqutigisaallu salliunneqartarnissaat naqissuserneqarpoq

FN-imi General Commentimi No. 2:

FN-ip meeqqanut ataatsimiititaliaata innersuussutigaa nuna tamakkerlugu meeqqat pisinnaatitaaffiinnut sullissiviit, soorlu MIO-tut ittut, meeqqanit ataasiakkaanit maalaarutininik suliaqarsinnaatitaassasut. Suliat sukumiisumik misissorneqarsinnaassapput, tassunga ilanngullugu ilisimannittunik apersuineq, uppernarsaatinik takunnissinnaaneq, angerlarsimaffiit meeqqat inissisimaffigisaannut pulaarneq.

Taakkua saniatigut pisussaaffeqassapput qulakkiissallugu meeqqat attuumassuteqanngitsumit siunnersorneqarnissaannut tapersorneqarnissaannut maalaaruteqarnissaannullu periarfissaqassasut. Pisariaqartillugu sullissiviit maalaarutini aaqqiissutaasinnaasut pillugit isumaqatiginninniarsinnaassapput.

NUNAVUMMI ISLANDIMILU MISILITAKKAT

Meeqqanut maalaarfissamik pilersitsinissamut periarfissanik MIO misissueqqaarnermik ingerlatsisimavoq. Sulinermut tassunga atatillugu MIO Nunavummut Islandimullu paasisassarsiorlutik angalassimapput, tassanilu nunani allani meeqqanut maalaarfinni misilittakkat ilisimasallu katersorneqarsimallutik. Meeqqat pillugit unammilligassat kulturikkullu assigiissuseq tunngavigalugu Nunavimmi paasisat soqutiginarnerpaasimapput.

Nunavut: Nunavummi The Representative for Children and Youth Office (RCYO)-mmi misilittakkat takutippaat maalaaruteqarfissaq attuumassuteqanngitsoq meeqqat pisinnaatitaaffiinik qulakkeerinninnermut pingaaruteqartuusoq. RCYO-mi aaqqiissuussamik maalaarutit ataasiakkaat suliarineqartarput, taakkua misissorneqartarput aammalu meeqqat pisorta qarfiillu attuumassutillit peqatigalugit ajornartorsiut aaqqiiffigineqartarluni. Suleriaasertittaaq ingerlaavartumik misissortarpaat qulakkeerniarlugu ataavartumik aaqqiisoqartarnissaa. RCYO-p suleriesimini inuit inuiaqatigiinni naleqartitaat aallaavigivai.

Island: Meeqqat toqqaannartumik Islandimi Umboðsmaður Barna-mut ukiuni marlunni misiliutigalugu suliniuteqarnermi maalaaruteqarsinnaanerannit misilittakkat takutippaat, toqqaannartumik

maalaaruteqarsinnaaneq meeqqat pisinnaatitaaffiinik pitsaanerulersitseqataasoq. Ersarissumik attaveqatigiinnikkut meeqqat maalaaruteqarnerminni suna naatsorsuutigisinnaaneraat paasitillugu iluaqutaasimavoq, aammalu annertunerusumik meeqqat maalaaruteqarsinnaanerannik paasititsiniaanermik annertunerusumik ingerlatsisimaneq aamma pingaaruteqarsimalluni.

MEEQQANUT MAALAARFISSAMIK SULINIUTEQARNISSAMUT MIO'P INNERSUUSSUTAI:

- 1. Meeqqanut maalaaruteqarfiusinnaasumik pilersitsinissamut aallartisarneq:** Politikerit suliaq aallartisassavaat, tassanilu ilaatigut inatsisitigut allannguisoqarlunilu meeqqanik peqataatitsisoqassaaq.
- 2. Maalaaruteqarnissamut suliniuteqarnermi FN-ip meeqqanut isumaqatigiisutaat tunngavigineqassapput:** Maalaaruteqarnissamut suliniummik ingerlatsinermi FN-ip innersuussutai tunngavigineqassapput.
- 3. MIO-p suliarisinnaasaanni annertunerulersitsineq:** MIO ataasiakkaat maalaarutaannik suliaqarsinnaatitaallissaaq innersuussusiorsinnaalissallunilu.
- 4. Inatsimmik inerisaaneq:** Inatsisitigut allannguinikkut meeqqat MIO-mut maalaaruteqarsinnaalissapput 15-ileereersullu sulianut imminermut attuumassusilinnut tamakkiisumik illuatungitugit isigineqarsinnaalissallutik.
- 5. Pisariitsuullunilu meeqqanut naleqqutissaaq:** Maalaarfissaq meeqqanut tamanut pisariitsuussaaq naleqqutissallunilu. →

6. Meeqqanik inuusuttunillu

suleqateqarneq: Maalaarfissaq meeqqat qanimut oqaloqatigalugit inerisarneqassaaq meeqqanullu naleqqussusaa qulakkeerreqassalluni.

7. Pisorta qarfiit naapertuuttut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiorfigineqassapput.

Pisorta qarfiit naapertuuttut suleqatigiinnissamut isumaqatigiissusiorfigineqassapput.

8. Meeqqat malitseqartitsinermik ingerlataqartut maalaaruteqarsinnaa-

nissaat: Inuusuttut malitseqartitsinermik ingerlataqartut maalaarnissaminnut aamma periarfissaqassapput.

9. Sukkasuumik paasinartumillu

sullinneqarneq: Maalaaruteqarneq sukkasuumik paasinartumillu ingerlanneqassaaq meeqqanullu ingerlaavartumik paasissutissiisooqartassalluni.

10. Inatsisitigut ikiorserneqarneq:

Maalaarutininik suliaqartut inatsisitigut ikiorserneqarnissaminnut periarfissaqassapput.

11. Systemimut suliaqartartut systemimik

Maalaarutininik suliaqartartut systemimik ingerlatsisunut aaqqissuussaanikkut aaqqissuussassanik innersuusiorsinnaasapput.

12. Kulturimut naleqqussaaneq:

Maalaaruteqarfissap ineriartortinnerani kalaallit pingaartitaat pisariaqartitaallu aallaaviussapput.

13. Kinguneqartitsineq nalilersuinerlu:

Maalaarutininik suliaqarnermut atatillugu kinguneqartitsineq nalilersuinerillu ingerlanneqartassapput

14. **Paasissutissiinermut suliniutit:** Nuna tamakkerlugu MIO-p maalaaruteqarfissallu ilisimaneqarnerulernissaanut paasititsiniaasoqassaaq.

15. Sulisussat aningaasaliinerlu:

Maalaarutininik suliaqarsinnaanissaq qulakkeerniarlugu nukissanik naammattunik pissarsisoqassaaq